

Article opinió - Ramon Orfila - Perillosa escalada de la tensió entre Algèria i el Marroc

El passat mes de setembre parlàvem, en aquest mateix espai, del conflicte creixent entre Algèria i el Marroc, alertant que el Magreb corre el perill d'esclatar en un conflicte de dimensions imprevisibles, que podria representar una desestabilització important en el conjunt del continent africà.

Idò tot sembla confirmar aquella previsió, i a més amb una escalada tan ràpida en el conflicte que fa pensar que les properes setmanes han de resultar decisives en l'evolució d'una de les pitjors crisis internacionals succeïdes en els darrers anys a la Mediterrània Occidental, ubicada a poc més d'una hora en avió, de les Illes Balears, o a poc més de mitja hora de les costes de la Península.

Un conflicte que ha d'afectar, qualsevol sigui la seva evolució, als interessos de l'Estat Espanyol i als d'Europa en el seu conjunt, si tenim en compte les complexes relacions econòmico-comercials que mantenim amb el Marroc i amb Algèria. Sols es necessari recordar, en aquest sentit les tensions que han afectat de manera recent el manteniment dels acords en matèria de pesca amb el Marroc, condicionats per una recent sentència dels tribunals Europeus que obliga a no incloure el Sàhara en els convenis comercials amb el govern de Mohamed VI. O la intensa alarma provocada al Govern de Pedro Sanchez davant el tancament, per part d'Algèria del gasoducte que subministrava aquest combustible cap Espanya a través del Marroc, precisament a causa d'aquesta crisi, i que va obligar a la Ministra de Transició Ecològica i Energia a fer una visita urgent a Alger.

La tensió entre els dos països del Nord d'Àfrica s'ha disparat quan fa pocs dies una caravana de tres camions conduïts per ciutadans algerians circulant en direcció a Mauritània, transportant material de construcció, ha rebut un atac amb explosius que ha causat tres morts. Un atac del que Algèria ha culpant a l'exercit del Marroc, denunciant que s'ha produït amb aparells militars altament sofisticats, possiblement drons d'origen Israelità, i la denuncia s'ha fet efectiva davant la ONU, l'OUA i la Lliga Àrab acusant formalment el Marroc de terrorisme d'Estat.

El silenci del govern del Marroc, contrasta amb la duresa de les acusacions Algerianes, de tal manera que el Ministre d'Exteriors d'Algèria no ha dubtat a l'hora d'anunciar unes represàlies contundents que a hores d'ara encara no s'han concretat, però que tots els analistes coincideixen en que seran dures i immediates.

Ningú dubta que les causes del conflicte tenen les arrels al Sàhara Occidental, ocupat il·legalment en un 80% del seu territori per l'exercit del Marroc, i pendent d'un procés de descolonització segons les Nacions Unides que mantenen a la zona un contingent de Cascs Blaus, que amb la denominació de MINURSO, haurien de tenir com a principal responsabilitat l'organització d'un referèndum d'autodeterminació a la que s'ha qualificat com la darrera colònia a l'Àfrica.

La reacció de Mohamed VI, s'ha produït, no obstant, de manera indirecta, amb un discurs fa

dos dies extremadament bel·ligerant, en l'aniversari de la “*Marcha Verde*” que va representar l'inici de l'ocupació de la que era una colònia espanyola i que legalment encara te, segons la ONU, aquest estatus. Així, el rei-dictador ha anunciat que el tema del Sàhara no es negociable pel Marroc, donant així de manera clara la resposta al nomenament d'un nou representant del Secretari General de l'ONU que te la missió de trobar una sortida a un problema que s'arrossega des del 1975.

Però es que el monarca alauita, en una nova fuga cap endavant, ha anunciat que el Marroc es negarà a mantenir cap classe d'intercanvis comercials amb estats que no reconeixin la marroquinitat del Sàhara.

I es aquesta una exigència de molt difícil compliment atès el fet que representaria un incompliment flagrant de la legalitat internacional, contradiria totes les resolucions aprovades per les Nacions Unides des dels anys 70 del segle passat, i diferents sentències dels tribunals europeus. De fet, en tots aquests anys d'ocupació cap Estat ha reconegut formalment la marroquinitat del Sàhara Occidental, amb l'excepció de l'anunci via Twitter del ja derrotat president dels EEUU, Donald Trump, que va avergonyir als propis partidaris de Trump, dins els EEUU i tampoc va tenir seguiment entre els seus aliats a nivell internacional.

I la tensió creix per moments, tant el Marroc com Algèria han fet ingents adquisicions d'armaments a França i Israel, i a Rússia, respectivament, i Mohamed VI ha fet públic el seu interès en comprar a l'estat jueu, el més sofisticat sistema antimíssils en previsió d'un eventual atac des del país veí.

Esteim davant idò, d'una crisi gravíssima que afectarà no sols els dos estats en conflicte i la prova de la complexitat de la qüestió és que ni Espanya, ni França, ni els EEUU ni la Unió Europea en el seu conjunt s'hi han volgut pronunciar tot i reconèixer que un esclafit bèl·lic a la zona podria ser catastròfic a molts nivells. Mentre, s'espera el desembarc a la zona del nou enviat del Secretari General de la ONU que es trobarà amb un empitjorament tan greu del conflicte del Sàhara que ja hi ha qui augura que serà difícil que les dues parts acceptin seure a la mateixa taula i parlar d'un conflicte que, d'altra banda, si no es soluciona prest amenaça l'estabilitat de tot el nord d'Àfrica.